

KRÓNIKA

A JUGOSZLÁV DRÁMAI SZÍNHÁZ JUBILEUMA

Tíz esztendeje van annak, hogy egy áprilisi este első ízben gördült föl a Jugoszláv Drámai Színház függönye. A kapunyitó ünnepi előadásán Iván Cankar „Betanova királya” című drámája elevenedett föl, úgy, ahogy addig talán még soha. Az ország legkiválóbb színészeiből alakult fiatal színház mindjárt az első bemutatójával nemcsak magára vonta a közönség figyelmét, hanem azt is megmutatta, hogy van ereje és bátorsága a színművészet legmagasabb csúcsai felé törni.

A Jugoszláv Drámai Színház áprilisban ünnepelte fennállásának tizedik évfordulóját, s ez alkalomból színre vitte Braniszláv Nusics „A miniszterné” című vígjátékát. A „Betanova királya” és „A miniszterné” között a hazai és a világirodalom negyven kimagasló színművét elevenítette föl, arra törekedve, hogy repertoárjával minden nép és minden idők színműirodalmának keresztmetszetét nyújtsa, mégpedig a darabválasztásban megnyilvánuló igényességnek megfelelő művészi kivitelben. A színház dinamikus együttesének persze nem mindig sikerültek vállalkozásai, — a közönség olykor csalódva távozott egy-egy bemutatóról —, egészében véve azonban olyan művészi szintet ért el, amelyre vele együtt valamennyien büszkék lehetünk. A lepergett bő eseményű, tíz esztendő alatt igen értékes hozzájárulásokkal, új kulturális kincsekkel gazdagította társadalmunkat.

A jubileum alkalmából kívánjuk, hogy a Jugoszláv Drámai Színház a jövőben még több sikerrel haladjon a fennállásának első tíz évében megjelölt úton.

NAGY ÍRÓT TEMETTÜNK

Április ötödikén a tollnak egy európai szintű, tekintélyes művészével lett szegényebb hazánk íróinak tábora: meghalt Isidora Sekulić.

Isidora Sekulić 1877-ben született, a bácskai Mosorin faluban. A pesti pedagógiumon tanult matematikát és természettudományt, majd Pancsován és Beográdban tanított, később pedig teljesen az irodalomnak szentelte életét. Könyvalakban egyebek között a kö-

vetkező művei jelentek meg: „Utitársak”, „Norvégiai levelek”, „A múltból”, „A Szűz Mária templomának szerzetese”, „Egy kisvárosi temető krónikája”, „Elemző pillanatok és témák”, „Följegyzések”, „Följegyzések népemről”, „Béke és nyugtalanság”. A jugoszláv irodalmat Emerson, Poe, Wilde, Goethe, Keller, Grimm, Dosztojevszkij és mások műveinek fordításával gazdagította.

Életében sok meg nem értéssel kellett megküzdenie. A támadások azonban sosem törték meg. Minden igazságtalanság még lázasabb munkára ösztönözte. Az általános elismerést már idősebb korában vívta ki, jóllehet mindig észrevétlen akart maradni.

Szerény otthona csendjében, a zajos közélettől elzárkozva alkotott, mégis éber szemmel figyelte az eseményeket, s gyakran hallatta tisztán csöngő, elfogulatlan bátor szavát. Nem, nem élt elefántcsont-toronyban. Ellenkezőleg, azért vonult magányba, hogy roppant éles agyával és melegen dobogó szívével minél többet lehessen az emberekkel. Kimeríthetetlen tehetségét és tudását önzetlenül állította népe kultúrájának szolgálatába.

Bár termékeny irodalmi munkásságot fejtett ki, teljesítményének értékét nem mennyisége, hanem minősége határozza meg. Különösen az esszé-írás terén alkotott maradandót, mégpedig világviszonylatban is. Virginia Woolf óta nem született még egy olyan író, mint Isidora Sekulic. Az esszé-iben kifejtett mély gondolatai mellett stílusa és nyelvezete emeli az írásművészet nagyjai közé. Noha olykor roppant összetett és súlyos kérdések tárgyalásába mélyedt, gondolatait mindig úgy fejtette ki, hogy az egyszerű olvasó is megértse, de a legkifinomultabb ízlésű értelmiségi is gyönyörködhesen mondatainak, nyelvének szépségében.

Isidora Sekulic teljes irodalmi értékét és hozzájárulását az emberibb ember megformálásához csak a következő évtizedek irodalomtörténete mérheti föl.

MAGYAR IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI DÍJAK

Az 1958. évi magyar irodalmi és művészeti díjakkal (József Attila-díj, Munkácsy Mihály-díj, Liszt Ferenc-díj, Erkel Ferenc-díj és Jászai Mari-díj), melyeket az ország fölszabadulásának évfordulóján osztottak ki, harmincöt író és művészt tüntettek ki.

A József Attila-díj I. fokozatát *Keszthelyi Zoltán* a „Halljátok” című verseskötetéért, *Földeák János* a „Férfiút” című kötetéért és *Győri Dezső* 1957-ben megjelent kisregényeiért kapta. A második fokozattal *Bihari Klárát* a „Bekötött szemmel” című színművéért, *Csepeli Szabó Bélát* 1957-ben megjelent verseiért, *Thurzó Gábort* novelláiért, valamint *Rákosi Sándort* „A tűz udvarában” című verseskötetéért és 1957-ben megjelent verseiért tüntették ki.